

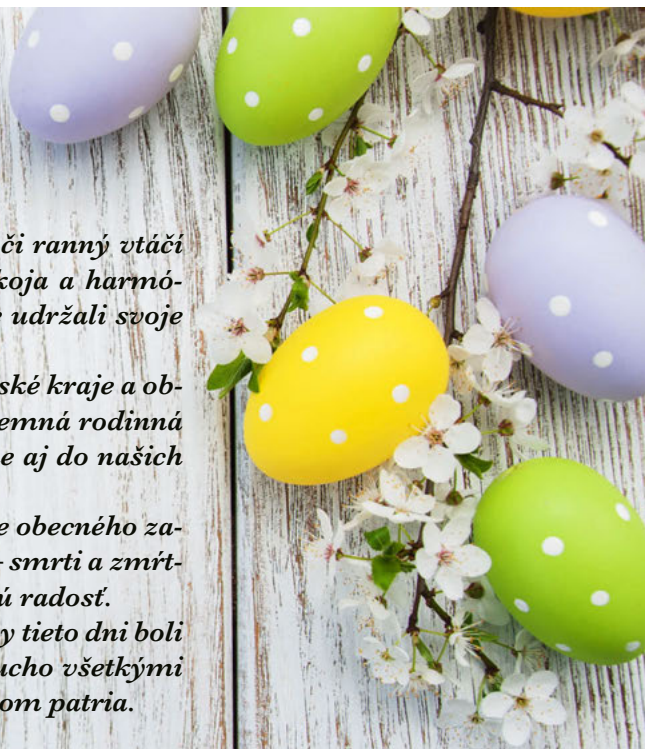
Jar patrí medzi jedno z najkrajších ročných období a veľkonočné sviatky sú nepochybne najkrajším sviatkom tohto ročného obdobia. Sú symbolom znovuzrodenia, plodnosti, obdobím, keď máme možnosť intenzívne pozorovať tajomstvo prebúdajúcej sa k životu prírody okolo nás, rozkvitanie kvetov, pučanie stromov či ranný vtáči spev. Predovšetkým sú však sviatkami duchovného pokoja a harmónie. Aj to je dôvod, prečo si aj v súčasnej modernej dobe udržali svoje stále miesto v našich životoch.

Každý región má svoje špecifiká, ale všetky naše slovenské kraje a oblasti majú jedno spoločné – všade prevláda radosť a príjemná rodinná atmosféra, pretkaná tradíciami. Zaželajme si ju spoločne aj do našich domovov.

Milí spoluobčania, prajem vám v mene svojom i v mene obecného zastupiteľstva, hlboké prežívanie Veľkonočného tajomstva – smrti a zmŕtvychvstania nášho Pána Ježiša Krista a pravú veľkonočnú radosť.

Aby ste Veľkú noc strávili v kruhu svojich najbližších, aby tieto dni boli naplnené radosťou, láskou, pohodou, oddychom, jednoducho všetkými tými pozitívnymi emóciami, ktoré k veľkonočným sviatkom patria.

Vlastimil Novotta, starosta obce Hnilčík

Milí čitatelia,

je tu nové číslo nášho spravodaja. Pripravili sme si pre vás zaujímavosti týkajúce sa našej krásnej dedinky. Pravidelná rubrika Hnilčicke anály prináša už svoje 23. pokračovanie, pripravené sú pekné fotky z diania v našej materskej škôlke, či z lyžiarskeho vleku. Nájdete tu harmonogram svätých omší a obradov počas Veľkonočného trojdnia.

Príjemné prežitie Veľkonočných sviatkov a pohodlné čítanie!

František Murgáč

ZÁPISNICA ZO IV. ZASADNUTIA OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA OBCE HNILČÍK KONANÉHO DŇA 20. 7. 2022

Uznesenie č 32-20/7-2022

OZ berie na vedomie informáciu o plnení uznesení z III. zasadnutia OZ, konaného 13. 5. 2022.

Uznesenie č 33-20/7-2022

OZ určuje volebné obvody pre voľby poslancov do OZ pre volebné obdobie r. 2022 – 2026, a to: 1 volebný obvod a určuje počet poslancov obce Hnilčík v novom volebnom období r. 2022 – 2026 na 5.

Uznesenie č 34-20/7-2022

OZ určuje rozsah výkonu funkcie starostu obce Hnilčík v novom volebnom období r. 2022 – 2026 v rozsahu 0,6 úväzku.

Uznesenie č 35-20/7-2022

OZ ruší uznesenie č. 21-25/6-2021 zo dňa 25. 6. 2021 v celom rozsahu z dôvodu, že predaj sa do dnešného dňa neuskutočnil a z dôvodu protestu prokurátora zo dňa 8. 7. 2022. OZ zároveň súhlasí s odpredajom pozemkov vo vlastníctve obce Hnilčík, konkrétne parciel číslo C KN 1851 ako zastavané plochy a nádvoria o výmere 125 m2 zapísanú na LV č. 1, parc č. E KN 96440/2 ako vodné plochy vo výmere 130 m2 zapísanú na LV č. 1055 a parcely č. E KN 96440/3 ako vodné plochy zapísanú na LV č. 1055 vo výmere 93 m2, všetky v k. ú. Hnilčík za podmienky, že kupujúci si na svoje náklady dá vyhotoviť znalecký posudok všeobecnej hodnoty dotknutých parciel, ktorý doručí obci Hnilčík. Vysporiadanie parciel sa uskutoční priamym predajom z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Uznesenie č 36-20/7-2022

OZ berie na vedomie predložené žiadosti o prenájom resp. kúpu pozemku vo vlastníctve obce v okolí bytového domu Slobodáreň č. súp. 127 a ukladá starostovi obce zvolať pracovné stretnutie všetkých záujemcov z bytového domu o prenájom pozemku, prizvať predsedu spoločenstva a spoločne nájsť schodné riešenie pre prenájom resp. kúpu nehnuteľnosti.

Uznesenie č 37-20/7-2022

OZ schvaľuje zverejnenie zámeru na odkúpenie nehnuteľného majetku a to pozemkov: Spoluvlastníckeho podielu vo vlastníctve predávajúcej o veľkosti 1/2 na pozemku – parcele E KN č. 964101/1 – trvalý trávnatý porast o celkovej výmere 569 m², výmera pripadajúca na spoluvlastnícky podiel 284,50 m², Spoluvlastníckeho podielu vo vlastníctve predávajúcej o veľkosti 1/4 na pozemku.- parcele E KN č. 96410/2 – trvalý trávnatý porast o celkovej výmere 199 m², výmera pripadajúca na spoluvlastnícky podiel 49,75 m² od MUDr. Márie Danielovej, bytom Cintorínska 592/2, Nálepkovo, ktorá je vlastníčkou spoluvlastníckych podielov za maximálnu cenu 3,–eurá/1 m² t. j. 1.002,75 €. Zdôvodnenie: zámer na odkúpenie nehnuteľného majetku do vlastníctva Obce Hnilčík sa odôvodňuje tým, že Obec Hnilčík je podielovou spoluvlastníčkou týchto nehnuteľností a zámer na odkúpenie predmetných nehnuteľ-

ností sa schvaľuje z dôvodu vysporiadania predmetných pozemkových nehnuteľností.

Uznesenie č 38-20/7-2022

OZ berie na vedomie havarijný stav miestnej komunikácie Ráztkoty – Poľana a ukladá zvolať pracovné stretnutie všetkých dotknutých strán, aby sa dohodol postup a financovanie opravy MK.

Uznesenie č 39-20/7-2022

OZ berie na vedomie doručený protest prokurátora proti VZN obce Hnilčík č. 19 o zásadách predaja nehnuteľného majetku obce Hnilčík zo dňa 7. 12. 2012, prerokovalo tento protest a dodatkom č. 1 ruší §8 napadnutého VZN obce Hnilčík č. 19 o zásadách predaja nehnuteľného majetku obce Hnilčík zo dňa 7. 12. 2012.

ZÁPISNICA Z V. ZASADNUTIA OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA OBCE HNILČÍK KONANÉHO DŇA 26. 8. 2022

Uznesenie č 40-26/8-2022

OZ berie na vedomie informáciu o plnení uznesení zo IV. zasadnutia OZ, konaného 20. 7. 2022.

Uznesenie č 41-26/8-2022

OZ prerokovalo predložený návrh VZN obce Hnilčík č. 2/2022 o určení výšky príspevku na činnosť MŠ a výšky príspevku na režijné náklady a podmienky úhrady v školskej jedálni v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Hnilčík a uznáša sa na VZN č. 2/2022 o určení výšky príspevku na činnosť MŠ a výšky príspevku na režijné náklady a podmienky úhrady v školskej jedálni v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Hnilčík.

Uznesenie č 42-26/8-2022

OZ schvaľuje Plán kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra obce na II. polrok 2022.

Uznesenie č 43-26/8-2022

OZ schvaľuje navrhnutý postup a ukladá starostovi obce: 1. Starosta obce zabezpečí odborníka, ktorý určí kde by mali byť umiestnené odrážky, aby odvádzali prívalové dažďové vody. 2. Vzhľadom na to, že odrážky by smerovali na pozemky, ktoré sú v súkromnom vlastníctve je potrebné aby starosta oslovil vlastníkov týchto pozemkov, aby vyjadrili svoj súhlas, prípadne nesúhlas s týmto riešením. 3. Osloviť možných dodávateľov na zrealizovanie tejto opravy (vysypať MK kamenivom od najhrubšieho po najmenšie, zhutniť) na predloženie cenovej ponuky. 4. Osloviť Lesy mesta Spišská Nová Ves, aby urobili odrážky ku cintorínu, vzhľadom k tomu, že tam prebieha ťažba.

Uznesenie č 44-26/8-2022

OZ berie na vedomie žiadosť p. Petra Lapku o odpredaj časti pozemkovej nehnuteľnosti č. C KN 1531 vo výmere 9 m², zapísanej na LV č. 1 ako zastavaná plocha a nádvorie a ukladá vyzvať žiadateľa, aby k žiadosti doložil geometrický plán so zameraním novej parcely a nie situáciu oplotenia, tá nie je podkladom k žiadosti o odkúpenie časti predmetnej parcely a zároveň doložiť nákresy oplotenia z každého po-

hľadu, vyznačiť výšku oplotenia, odstupy stĺpikov od seba, popísať materiál, z čoho bude oplotenie zrealizované a vyznačiť prípadnú bránu, kde sa bude otvárať.

Uznesenie č 45-26/8-2022

OZ berie na vedomie doručené žiadosti o odpredaj pozemkových nehnuteľností a navrhlo vyzvať žiadateľa, aby na svoje náklady dal vytyčiť uvedené pozemky priamo v teréne, aby nedošlo k nezrovnalostiam a nedorozumeniam z pohľadu k parcele č. C KN 1244, ktorá je vo vlastníctve iných fyzických osôb.

Uznesenie č 46-26/8-2022

OZ schvaľuje spôsob prevodu a prevod pozemkov od predávajúcej MUDr. Márie Danielovej. Cena nehnuteľnosti: je stanovená na základe dohody zmluvných strán a to vo výške 3,– eurá/m² t. j. 1.002,75 €, slovom: jedentisíc dve eurá/75 centov. Všetky náklady s prevodom hradí kupujúca Obec Hnilčík.

ZÁPISNICA ZO VI. ZASADNUTIA OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA OBCE HNILČÍK KONANÉHO DŇA 14. 10. 2022

Uznesenie č 47-14/10-2022

OZ berie na vedomie informáciu o plnení uznesení z V. zasadnutia OZ, konaného 26. 8. 2022.

Uznesenie č 48-14/10-2022

OZ berie na vedomie realizáciu projektu: „Rekonštrukcia obecnej cesty v Hnilčíku v miestnej časti Cechy“ v celkovej výške 11.516,31 €, prerokovalo návrh na použitie finančných prostriedkov rezervného fondu a schvaľuje použitie prostriedkov rezervného fondu nasledovne: použitie prostriedkov rezervného fondu na kapitálové výdavky vo výške 11.516,31 € na úhradu dodávateľských faktúr v rámci projektu: „Rekonštrukcia obecnej cesty v Hnilčíku v miestnej časti Cechy“ v zmysle ustanovenia § 10 odsek 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Uznesenie č 49-14/10-2022

OZ berie na vedomie realizáciu kúpnej zmluvy: „Odkúpenie pozemkových nehnuteľností od MUDr. Márie Danielovej“ v celkovej hodnote 1.020,75 € (kúpna cena za nehnuteľnosti + poplatok za návrh na vklad do katastra). OZ prerokovalo návrh na použitie finančných prostriedkov rezervného fondu a schvaľuje použitie prostriedkov rezervného fondu nasledovne: na odkúpenie nehnuteľného majetku – pozemku do majetku obce Hnilčík tak, ako je uvedené v prvej časti uznesenia v celkovej výške 1.020,75 €.

Uznesenie č 50-14/10-2022

OZ schvaľuje spôsob prevodu a prevod pozemku: i novovytvorenú parcelu C-KN č. 1414/2 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 72 m², ktorá vznikla oddelením z parcely č. C-KN č. 1414 o celkovej výmere 233 m², zapísanú na LV 1 pre kupujúcich: Michal Keselica a Mgr. Monika Keselico-

vá z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Cena nehnuteľnosti je stanovená vo výške 144 €. Všetky náklady s prevodom hradí žiadateľ. Dôvody hodné osobitného zreteľa sú dané tým, že Michal Keselica a manžel. Mgr. Monika Keselicová si chcú majetkovoprávne vysporiadať pozemok v bezprostrednej blízkosti rodinného domu, ktorý je v ich bezpodielovom spoluvlastníctve. Stavba rodinného domu je situovaná na pozemku tak, že po uvedenej časti parcely je prístupová cesta k rodinnému domu. Uvedená časť pozemku je veľmi ťažko využiteľná pre inú osobu, ako pre nich, lebo je súčasťou dvora.

Uznesenie č 51-14/10-2022

OZ berie na vedomie správu č. 1/2022 zo strany hlavnej kontrolórky obce Hnilčík na kontrolu účelnosti a efektívnosti prevádzkovania obecných vozidiel, dodržiavanie príslušných právnych predpisov súvisiacich s ich evidenciou a prevádzkou.

Plán ďalších riadnych zasadnutí obecného zastupiteľstva v Hnilčíku na rok 2023

zasadnutie	dátum	deň	čas
2. zasadnutie	21. 4. 2023	piatok	18:00
3. zasadnutie	14. 7. 2023	piatok	18:00
4. zasadnutie	6. 10. 2023	piatok	18:00
5. zasadnutie	8. 12. 2023	piatok	18:00

V prípade potreby budú zvolané ďalšie riadne zasadnutia obecného zastupiteľstva. Miestom zasadnutia OZ je zasadačka v budove Obecného úradu v Hnilčíku.

VELKÁ NOC

Vo Veľkom týždni rímskokatolícka cirkev slávi tajomstvá spásy, ktoré uskutočnil Kristus v posledných dňoch svojho života. Veľký týždeň sa začína Kvetnou nedeľou, čiže Nedeľou utrpenia Pána, v ktorej sa spája predzvesť kráľovského triumfu Ježiša Krista so zvesťou o jeho umučení. Večernou omšou na pamiatku Pánovej večere sa začína Veľkonočné trojdnie, ktoré pokračuje cez Veľký piatok utrpenia a smrti Pána a cez Bielu sobotu, vrcholí Veľkonočnou vigíliou a uzatvára sa vešperami Nedele Pánovho zmŕtvychvstania. Veľká noc je najstarším a najvýznamnejším sviatkom kresťanského cirkevného roka, počas ktorého si kresťania pripomínajú umučenie, smrť a vzkriesenie Ježiša Krista. *Sväté omše a obrady počas Veľkonočného trojdnia vo farskom kostole:*
Zelený štvrtok: 17.00 - sv. omša. Veľký piatok prísny pôst a zdržiavanie sa mäsitého pokrmu; ak je to možné, dodržať pôst až do Veľkonočnej vigílie **15.00 – krížová cesta** po krížovej ceste obrady Veľkého piatku.
Biela sobota celodenná poklona **od 14:00 19.30 – Veľkonočná vigília** – počas obradov si obnovíme krstné sľuby, preto je potrebné si priniesť sviece
Veľkonočná nedeľa 8.00 – sv. omša v Jerohute / **9.15 – sv. omša** vo Farskom kostole / **11.00 – sv. omša** na Bindte
Veľkonočný pondelok – sv. omše budú ako vo *Veľkonočnú nedeľu.*

František Murgáč

VÝŤAŽOK Z AKCIE „MIKULÁŠ“ = ZAKÚPENIE SPORÁKA PRE DETI V MATERSKEJ ŠKÔLKE

Všetkým dobrým ľuďom, ktorí prispeli dobrovoľným príspevkom pri príležitosti rozsvietenia vianočného stromčeka, ako aj na fašiangovej zabíjačke, veľmi pekne ďakujeme! Z týchto peniažkov sme zakúpili do našej materskej škôlky indukčný sporák s elektrickou rúrou v hodnote **400 €**.

Mikuláš – príspevok od občanov – **252,83 €** Zabíjačka – príspevok od občanov – **52,80 €**

Zbytok doplatil obecný úrad.

ĎAKUJEME! / Obec Hnilčík

OBECNÉ POTRAVINY ZNOVU OTVORENÉ

Od 5.4. 2023 sú otvorené obecné potraviny pri Obecnom úrade. Obec tiež zakúpila elektromobil, ktorý bude slúžiť občanom pri donáške objednaných potravín.

Obec Hnilčík

PRVÁ FAŠIANGOVÁ ZABÍJAČKA V NAŠEJ OBCI

Dopadla nad očakávania! Uskutočnila sa 11. februára 2022 pri obecnom úrade. Pripravené boli zabíjačkové špeciality, šišky, teplé nápoje pre veľkých aj malých a dňom nás sprevádzala aj úžasná harmonikárka Hanka. Boli ste všetci skvelí. **ĎAKUJEME!**

starosta obce Hnilčík a obecné zastupiteľstvo

STOLNOTENISOVÝ TURNAJ

Po dvoch rokoch pauzy sa 27. decembra 2022 konal už 9. ročník tradičného stolnotenisového turnaja v Motoreste pod Krížom. Tento turnaj už tradične sprevádzala skvelá partia a dobrá nálada. Pingpongové rakety prevetrali muži, ženy a samozrejme aj veteráni. V hlavnej kategórii triumfoval Ján Plencner, zo žien sa z celkového víťazstva tešila Lenka Kačírová a u veteránov zvíťazil Ondrej Varga.

Kategória	1. miesto	2. miesto	3. miesto
Dospelí	Ján Plencner	Alex Novotta	Miroslav Čarnický
Ženy	Lenka Kačírová	Jana Plencnerová	Dada Kollárová
Veteráni	Ondrej Varga	Peter Kellner	Karol BočKay

František Murgáč

DO HUDOBNÉHO NEBA ODIŠIEL

DOC. DR. FRANTIŠEK MATÚŠ, CSC. (13. 10. 1936 – 14. 1. 2023)

Opustil nás Veľký človek, ktorý bol čestným občanom obce Hnilčík. Rozlúčka so zosnulým sa konala v Dome smútku v Spišskej Novej Vsi 23. 1. 2023. Zúčastnili sa na nej aj zástupcovia obce a občianskeho združenia Hnilčík pre prítomnosť, pre budúcnosť. Na občianskom pohrebe zazneli krásne básne v podaní PhDr. J. Lapšanského, PhD a taktiež rozlúčky (nekrológy) za mesto Spišská Nová Ves (PhDr. J. Lapšanský, PhD.), za kolegov (doc. PaedDr. D. Šimčík, PhD.) a za rodnú obec Hnilčík (Ing. F. Murgáč). Pieseň „Zhasla už svieca môjho života“ zaspievala speváčka Monika Kandráčová a hudobník Ondrej Kandráč zahral na husliach „Blíž k tebe, o Bože môj“.

Doc. PhDr. František Matúš, CSc. pochádzal zo starobylej hnilčíckej rodiny, ktorej prítomnosť na Hnilčíku už v 18. storočí dokumentujú archívne doklady. Jeho otcom bol Michal Matúš, matkou Anna, rodená Rojeková. Navštevoval ľudovú školu v Hnilčíku (v rokoch 1942 – 1947), Strednú meštiansku školu v susednom Nálepke (1947 – 1951), potom Pedagogickú školu pre vzdelanie učiteľov národných škôl v Kežmarku, Hudobnú školu v Kežmarku, kde študoval hru na husliach. Nakoniec absolvoval Vysokú školu pedagogickú v Bratislave – odbor slovenský jazyk – hudobná výchova.

Celú aktívnu časť života venoval pedagogickej činnosti. Prednášal, viedol semináre a cvičenia z pedagogickej interpretácie hudobných diel, z dejín hudby, z hudobnej estetiky, nauky o hudobných formách a hudobných nástrojoch, zo slovenského hudobného folklóru, z hry na hudobnom nástroji a tiež semináre k diplomovým prácam. Docent Matúš

bol členom odborových komisií pre udeľovanie vedeckých hodností a školiteľom doktorantov. Rozsiahle aktivity vyvíjal aj ako vydavateľ muzikologickej literatúry pre potreby vysokých škôl a vedeckých pracovísk. Za svoju prácu získal niekoľko ocenení a rad čestných uznaní (napr. Cenu Pavla Tonkoviča za rok 1993 udelenú Hudobným fondom Bratislava, či Cenu mesta Prešov za kultúru v roku 1996). Publikoval niekoľko monografií, desiatky štúdií vo vedeckých zborníkoch a časopisoch a mnoho článkov. Jeho profesná činnosť je síce skoro polstoročie spätá s mestom Prešov, ale rodná obec Hnilčík bola jeho veľkou láskou, na ktorú nikdy nezabudol a pri každej novej

príležitosti prichádzal do rodného domu (č. 84) pookriať a zregenerovať svoje psychické a fyzické sily. Za celé toto obdobie so záujmom sledoval spoločenský, kultúrny aj hospodársky rast Hnilčíka. Už pred viac ako 30. rokmi na južnom Spiši (v Hnilci, Hnilčíku, Roztokách, Bindte a Novoveskej Hute) urobil výskum ľudovej kultúry, piesní a zvykov. Získal mnoho poznatkov a materiálov aj o živote v Hnilčíku, z ktorých žiaľ zatiaľ nie všetky boli publikované. Doc. Matúš bol významná a všestranná osobnosť – pedagóg, vedec a publicista, ale aj skvelý človek. Obec Hnilčík udelila v októbri 2016 docentovi Matúšovi **titul čestného občana**. Docent Matúš bol vôbec prvý, komu obec udelila tento honor. Pamätám si ten slávnostný večer, keď obec chcela obdarovať pána docenta, no nakoniec prekvapil on nás – svojím krásnym prejavom a limitovanou Zbierkou ľudových piesní „Na Hnilčíku popri jarku“, ktorú rozdal prítomným.

Češť jeho svetlej pamiatke!

František Murgáč

MATERSKÁ ŠKÔLKA

Začiatok roka 2023 sme v našej škôlke odštartovali **karnevalom**, ktorý sa uskutočnil koncom januára. Rodičia boli opäť tvoriví a spolu s deťmi vymysleli krásne masky.

Vo februári sme sa zúčastnili **lyžiarskeho výcviku** v Ski Centre Mraznica. Za skvelú lyžovačku **ďakujeme** inštruktorm z Pepeski a hlavne majiteľom strediska, ktorí umožnili našim deťom **lyžovať zadarmo**.

Navštívilo nás aj **divadielko** z Prešova a zahrlo nám rozprávku „Budík“. Bolo úžasné sledovať koľko úsmevu vyčarili deťom na ich tváričkách.

V marci – mesiaci kníh, sme navštívili **knížnicu**, v ktorej sme zažili rozprávkové dopoludnie s našou knihovničkou Stankou. Čítala deťom úryvky z detských kníh, ktoré následne priradzovali ku knihám, skladali rozprávkové puzzle či hádali rozprávkové hádanky. Nakoniec sme jej za odmenu zahrli divadielko o Snehulienke a siedmich trpaslíkoch.

Barbora Ondrejčíková

SKI CENTRUM MRAZNICA

Lyžovačka 2022/2023 bola spočiatku v ohrození pre nepriaznivé počasie, aj keď v polovici decembra napadalo 40 cm snehu. No postupne sa podarilo spustiť spodnú časť (31. 1. 2022), kedy bol v prevádzke aj detský areál. Dokonca detský vleč bol spočiatku zadarmo. Už 8. 1. 2023 pre nepriaznivé počasie bolo opäť zatvorené. V druhej polovici januára sa počasie opäť usmialo na prevádzkovateľov vlekov – nasnežilo a prišli aj mrazy. Stredisko hlásilo otvorené od 24. 1. 2023, naprv spod lesa a neskôr aj celú zjazdovku. Z úst návštevníkov bolo počuť spokojnosť za kvalitné služby a domácu atmosféru. Najviac bola využitá lyžiarska škôlka s detským pásom, kde sa deti učili lyžovať hravou formou spolu s inštruktormi lyžovania. Zimná sezóna bola ukončená 17. marca 2023. Ďakujeme SCM za šírenie dobrého mena pre našu obec.

František Murgáč

HNILČÍCKE ANÁLY 23

Nezadržateľne sa blížíme ku koncu nášho putovania po dátumoch, ktoré ako míľniky určovali minulosť Hnilčika. Šesťdesiate a sedemdesiate roky 20. storočia už zažili na vlastnej koži starší obyvatelia obce. Neskoršie obdobie už patrí skôr obecným kronikárom a ich glosovaniu dôležitých udalostí. Tento diel análov je preto predposledný.

V šesťdesiatich rokoch boli v Hnilčíku postavené mnohé stavby občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti, ktoré slúžia dodnes, alebo zanikli po roku 1989.

Naďalej fungovala baňa na Novej štôlni, aj keď degradovaná na banský úsek závodu Železorudných baní v Rudňanoch. V roku 1968 bola zatopená už nepotrebná šachta na Grétli, pričom ťažný stroj bol premiestnený do Rožňavy. Zbúrali tiež kompresorovňu pri štôlni František a centrum banskej činnosti sa presťahovalo pre ústie Novej štôlni, kde vybudovali areál budov zariadení pre baníkov.

V občianskej sfére v roku 1965 obec zrušila kino pre nezáujem. V obci už bolo 80 televízorov, ktoré preniesli sledovanie filmov a iných programov do domácnosti. Televízny signál bol však mizerný. Potom, ako v roku 1966 bola vybudovaná retlanslačná vykrývacia veža, v obci v krátkej dobe stúpil počet televíznych prijímačov na 110. Signál však bol dostupný len v niektorých častiach obce a problém vyriešili až modernejšie telekomunikačné zariadenia.

V rokoch 1966 – 1967 pokračovala elektrifikácia obce na úseku Cechy – Štolvek a ku horárni na Grétli. V roku 1966 obec zabezpečila prvú z rekonštrukcií exteriéru kultúrneho domu – opravili sa omietky a odkvapový systém.

V roku 1966 bola dokončená rekonštrukcia štátnej cesty na území obce kolaudáciou.

Športoví nadšenci v roku 1967 dokončili futbalové ihrisko rozmerov 90 × 45 m pri Slobodárni, a to rozšírením pôvodného hokejového ihriska na futbalové rozmery. Súčasťou bolo postavenie šatní. Založený futbalový klub začal hrať v IV. triede okresnej súťaže. Naďalej pokračovalo budovanie lyžiarskeho areálu na Mráznici (vlek, strojovňa ťažného zariadenia, atď.).

V Zimnej vode bol v roku 1968 svojpomocne – brigádnicky – vybudovaný samospádny vodovod zo zdroja Jorga po Gezwäng. Pozostával zo zásobníka na Georg štôlni a z potrubia. Dalšie vodovody vznikli na severnom svahu Stredného vrchu a pod Buchvaldom (od Zajaca po Sekela). Neskôr v roku 1976 výstavba vodovodu v hornom Hnilčíku pokračovala zriadením nového vodojemu pre úsek Zimná dolina – Chotár.

V roku 1968 tiež v Bindte bola budova starej školy adaptovaná na obchod.

Ani Hnilčík v roku 1968 neobišli udalosti obrodného procesu, ukončené vpádom vojsk Varšavskej zmluvy do Československa a následné roky normalizácie. Obec však žila svojim obvyklým životom.

V roku 1970 bola odhalená pamätná tabuľa padlých občanov Hnilčika na Kultúrnom dome. V tom istom roku agilná Telovýchovná jednota Baník Hnilčík započala rekonštrukciu lyžiarskeho vleku na Mráznici.

Pokrokom, z pohľadu dnešnej doby nepochopiteľným, bolo v roku 1970 zriadenie automatickej telefónnej centrálky a zavedenie prvých telefónov do bytov občanov.

V roku 1972 bol za pomoci obce, ale aj brigádnickou prácou vystavaný obchod na Furmanci.

V roku 1974 štát rozhodol o integrácii obecných základných škôl. Výsledkom bolo, že v roku 1976 boli zrušené základné školy v Hnilčíku, školou povinné deti odvtedy chodia do Nálepky, alebo do Spišskej Novej Vsi.

Občania a samospráva pokračovala v roku 1974 vo výstavbe obchodov pri Slobodárni a v roku 1975 v Bindte.

Budovanie lyžiarskych a turistických zariadení pokračovalo v roku 1978 položením základného kameňa turistickej ubytovne TJ Baník Hnilčík pod Mráznicou. V roku 1979 bola ukončená montáž technologického zariadenia lyžiarskeho vleku typu H-130 TATRAPOMA, jej zábeh prebiehal v období 30. 1. 1979 – 9. 2. 1979.

Do čínorodého roku 1979 patrí aj rekonštrukcia (rozšírenie) cesty Hnilčík – Bindt (za použitia výbušnín), začiatok výstavby požiarnej zbrojnice v Jerohute.

Marián Jančura

INVÁZNE RASTLINY

Inváznymi rastlinami sme sa zaoberali už v predchádzajúcich spravodajoch (Obecný spravodaj č. 25 a 26). Keďže výskyt invázných rastlín je v našej obci stále aktuálny, opäť sa k tomu vraciame a pripomenieme si ich.

Invázne rastliny sú nepôvodné druhy, ktoré sa do Európy (a teda aj na Slovensko) dostali najmä z Ázie a Ameriky ako okrasné, prípadne medonosné rastliny. V nových podmienkach sa rýchlo prispôbujú, majú dobre rozmnožovacie schopnosti, veľmi rýchlo sa šíria do okolia, obsadzujú nové plochy a vytlačujú pôvodné druhy rastlín. V našej obci sa vyskytuje viacero druhov invázných rastlín, ale najväčšou hrozbou sú **pohánkovce**.

Pohánkovec japonský (*Fallopia japonica*) je v odbornej literatúre uvádzaný aj pod názvom **krídlatka japonská (*Reynoutria japonica*)**. Do Európy bol dovezený v prvej polovici 19. storočia z juhovýchodnej Ázie (Čína, Kórea, Japonsko). Vďaka svojmu dekoratívnemu vzhľadu sa pôvodne pestoval v parkoch a záhradách ako okrasná rastlina, odkiaľ sa rozšíril do okolia. V našej obci sa táto rastlina začala intenzívne šíriť na brehoch pozdĺž Železného potoka po povodniach, ktoré boli v júli v r. 2008. Po vymytých a odplavených brehových porastoch, ktoré tvorili najmä vrby a jelše, ostali brehy bez akýchkoľvek rastlín. Postupne sa na ne začal šíriť **pohánkovec japonský** spolu s krížencom **pohánkovcom českým (*Fallopia x bohemica*)**, v odbornej literatúre udávaný aj ako **krídlatka česká (*Reynoutria x bohemica*)**. Tieto pohánkovce sa v súčasnosti vyskytujú skoro pozdĺž celého toku Železného potoka, na niektorých miestach už zaberajú súvislé plochy, šíria sa aj na priľahlé lúky a do záhrad. Spôsobujú eróziu pôdy, majú schopnosť rozrušovať mosty, asfalt, betón, dlaždice, ako aj obrubníky na okrajoch ciest. Vyschnuté a nahromadené časti týchto rastlín v potoku môžu pri zvýšenej hladine vody alebo pri povodniach spôsobovať zníženie prietoku vody, ale aj nepriechodnosť vody korytom potoka.

Pohánkovce sa najčastejšie rozmnožujú podzemkami, ktoré v niekoľkých vrstvách pod sebou prerastajú pôdu, rozkonárujú sa a vyrastajú z nich nové byle. Nové rastliny môžu vyrásť aj z malých kúsok podzemkov. Rozmnožovať sa môžu aj pomocou takzvaných adventívnych koreňov, to znamená, že za priaznivých podmienok sa môžu korene vytvoriť aj na úlomkoch stonky. Iba vo výnimočných prípadoch

Železný potok po povodniach (r. 2008)

Železný potok súvisle porastený pohánkovcami (r. 2013)

doch sa rozmnožujú pomocou semien. Na nové plochy sa šíria premiestňovaním odlomených častí podzemkov napríklad pri rôznych zemných prácach (premiestňovanie zeminy spolu s úlomkami podzemkov). Veľmi časté je šírenie pomocou prúdiacej vody, ktorá splavuje podzemky, alebo aj ich úlomky, aj na väčšie vzdialenosti, kde sa uchytiť na brehu a začnú sa agresívne šíriť do okolia, čoho názorným a smutným príkladom je aj naša obec. Z tohto dôvodu je potrebné ich odstraňovanie už v počiatočnom štádiu výskytu na ploche, keď je ich odstraňovanie najefektívnejšie, pretože čím viac sa pohánkovec rozšíri, tým je jeho odstraňovanie problematickejšie. Kvôli schopnosti šíriť sa aj z malých úlomkov podzemkov alebo stonky, je veľmi dôležité dodržať správny spôsob odstraňovania, aby sme nedosiahli úplný opak a neprispeli skôr k ich rozširovaniu.

Spôsoby odstraňovania pohánkovcov:

1. mechanické

– najmä **vykopávanie podzemkov**, ktoré je najvhodnejšie realizovať skoro na jar alebo neskoro v jeseni, pričom podzemok je potrebné opatrne vykopávať, aby v pôde neostal žiadny úlomok s rastovým vrcholom, z ktorého opätovne by mohla vyrásť nová rastlina,

– **kosenie/sekanie** – prvé kosenie realizovať približne začiatkom mája, vhodné je opakovať viackrát počas vegetačnej sezóny. Rastliny tak nestačia vytvoriť dostatok zásobných látok a postupne slabnú. Kosenie/sekanie je potrebné reali-

zovať každoročne. Ak sú už porasty vysoké, napr. presahujúce 1 m, potrebné je ich najprv vysekať a potom kosiť v 14-dňových intervaloch počas celého vegetačného obdobia.

Biomasu (vykopené podzemky a pokosené časti) je potrebné spáliť na mieste, neprenášať na iné plochy!

– ostatné spôsoby mechanického odstraňovania ako je vytrhávanie, orba, pas-tva, osekávanie a podobne majú skôr opačný účinok.

2. chemické:

– aplikovanie registrovaných prípravkov na ochranu rastlín (herbicídov) na listy alebo priamo do stonky. Najúčinnnejšie obdobie použitia herbicídu je začiatok vegetačného obdobia (máj), keď sú dostatočne rozvinuté listy a rastliny nie sú veľmi vysoké. Približne po 3 týždňoch sa odstráni biomasu a druhý postrek sa realizuje koncom júla, prípadne až v auguste a opäť po 3 týždňoch je potrebné odstrániť biomasu. Postrek sa musí prevádzkať za bezveterného a nie daždivého počasia. Ak má byť postrek účinný, musí pôsobiť minimálne 3 hodiny, dažďom by došlo k jeho odstráneniu (zmytiu) z rastliny. Pred postrekom je vhodné odstrániť staré odumreté stonky a ostatnú časť pokosiť krovinnorezom. Podobne ako pri mechanickom odstraňovaní, biomasu (odstránené a pokosené časti) je potrebné spáliť na mieste, neprenášať na iné plochy. Chemický postrek je možné aplikovať aj na jeseň v čase kvitnutia pohánkovca. Ak po chemickom postreku rastliny zhnednú, je potrebné počkať na ich vyschnutie. Usušené časti rastliny sa pozbierajú, na mieste spália a ostatná časť sa nechá cez zimu premrznuť. Keďže pohánkovce sa vyskytujú v obci najmä na brehoch Železného potoka, je žiadúce opatrne zaobchádzanie s chemickým postrekom, ktoré spočíva v jeho cielenom aplikovaní priamo na listové plochy a listové stonky.

Postupné šírenie pohánkovcov po povodniach v r. 2008

3. kombinovaný spôsob odstraňovania, teda mechanicky a chemicky:

– najskôr sa porasty mechanicky odstránia (vysekaním, vykopávaním alebo kosením) a potom sa pokračuje v chemickom odstraňovaní aplikovaním vhodného prípravku na ochranu rastlín.

Tento spôsob likvidácie je zatiaľ najúčinnnejší.

Vo Vyhláške MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, v Prílohe č. 2 je uvedený zoznam invázných druhov rastlín a spôsoby ich odstraňovania. Vzťahuje sa na ne povinnosť vlastníka (správcu, nájomcu) pozemku ich odstraňovať a o pozemok sa starať takým spôsobom, aby zamedzil opätovnému šíreniu invázných druhov, a to na náklady pôvodcu ich šírenia, ak je známy, inak na náklady štátu. Medzi uvedenými druhmi

v tejto vyhláške sú aj pohánkovec japonský a pohánkovec český, na ktoré sa táto povinnosť vzťahuje.

Viacerí obyvatelia obce dôverne poznáte „boj“ s touto inváznou rastlinou. Niekedy sa zdá, že je to „boj s veternými mlynmi“. Ale iba cieleným odstraňovaním, teda od horného úseku Železného potoka postupne až ku katastrálnej hranici s Nálepkovom, sa dá dosiahnuť aspoň oslabenie ich populácie a ďalšiemu nerozširovaniu. V opačnom prípade nebudeme mať v budúcnosti v doline nádherné pestrofarebné lúky, ale súvislé plochy s pohánkovcami. Bude to vyzeráť tak, ako teraz okolo toku Železného potoka, a to si z nás isto nikto nepraje.

Tento príspevok je iba prvou informáciou o invázných rastlinách vyskytujúcich sa v našej obci. Tejto téme sa budeme venovať aj v nasledujúcom čísle Obecného spravodaja.

Marta Nižnanská

Aj z malých úlomkov vyrastajú nové rastliny

Porasty pohánkovcov pozdĺž Železného potoka

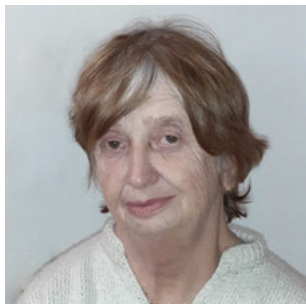

Porasty pohánkovcov pozdĺž cestnej komunikácie

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Životné jubileá

„Človeka nerobí veľkým majetok či sláva predkov, poctivosť a nadanie sú cestou k veľkosti.“ Všetko dobré k Vášmu sviatku, prijmite naše želanie, nech Vám šťastie, zdravie, láska nablízku vždy zostane!“

Viera Palušáková

70 rokov

Narodili sa

„Narodenie dieťaťa vám zmení život. Ukáže vám všetky ďalšie perspektívy, prečo sa každý deň zobúdzate a má to zmysel.“ (Taylor Hanson)

Karolína Rita Hubová

Opustili nás

Smrť zanecháva bolesť srdca, ktorú nikto nemôže vyliečiť, láska zanecháva spomienku, ktorú nikto nemôže ukradnúť.

Ida Tomajková

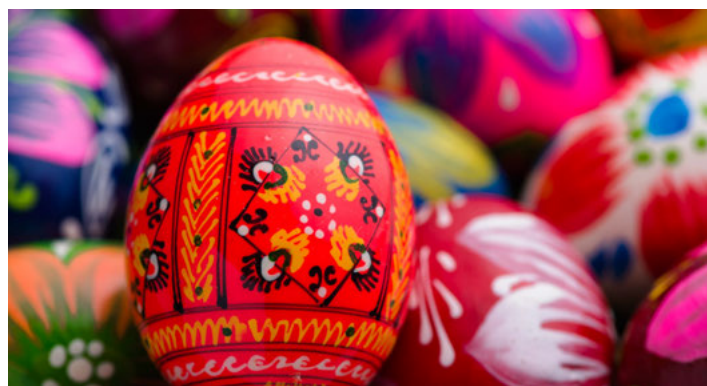
Karol Kačír

Matilda Gerdová

Irena Závojnová

doc. PhDr. František Matúš, CSc. (prvý čestný občan Hnilčíka)

Pripravil František Murgáč

Pohostinstvo MRÁŽIK
vám ponúka obedové menu
a ubytovanie.
Tešíme sa na vašu návštevu!

MOTOREST POD KRÍŽOM

Ponúkame svadby, rodinné oslavy,
smútočné hostiny a rôzne iné podujatia,
ubytovanie v apartmáne pre 5 osôb.
Denné menu 4,70 €, dôchodcovia Hnilčíka 4,40 €

www.podkrizom.sk | 0907 63 68 61

Banská klopáčka je zariadenie, ktoré so svojim nádherným
okolím, oázou pokoja, žblnkotom potôčika, duchom
histórie ponúka priestor pre rodinné oslavy,
firemné večierky, svadby, ale i smútočné posedenia.

Kontakt: 0911 53 08 25, 0948 02 22 77
www.banskaklopicka.sk